

«فرهیختگان» کارنامه دولت‌های مختلف پس از انقلاب در حوزه مسکن را بررسی می‌کند

کدام دولت رکورددار رکود مسکن است؟

۸۰۰

روزنامه خبری، تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
تهران ۲۰۰۰ تومان
شهرستان‌ها و واحدهای
دانشگاهی ۱۵۰۰ تومان

شماره مسلسل ۳۴۲۴
سه‌شنبه ۲۳ مهر ۱۳۹۸
۱۶ صفر ۱۴۴۱
۱۵ اکتبر ۲۰۱۹
شماره ۲۸۸۶

www.fdn.ir | Tue | 15 Oct 2019 | vol.10 | No. 2886 | 16 Pages

جریان‌شناسی سینمای جاسوسی جهان

جاسوس‌ها فیلم می‌شوند

+ معرفی ۱۵ رمان امنیتی پر مخاطب دنیا ۱۳,۱۲

بازدستگیری نیما زم و برخی دیگر از اعضای شبکه نفوذ دستگاه‌های امنیتی غرب توسط سازمان اطلاعات سپاه افتاد

شوک بزرگ
به شبکه گاندها

گفت‌وگوی «فرهیختگان» با رئیس پژوهشگاه و شبکه آزمایشگاهی دانشگاه آزاد
تقویت توانمندی‌ها و تولیدات داخلی
تنها راه برون‌رفت از مشکلات

سازمان محیط زیست
محیط زیست را دور زد

قیس سعید با «حامی سرسخت فلسطین» پیروز انتخابات ریاست جمهوری تونس شد
موج دوم بیداری در تونس

سر مقاله

یادداشت

آقای رئیس، ماشین سریع‌تر را هم چپ می‌کنید

عصر دوشنبه، حسن روحانی پس از یک سال ونیم پاسخگوی سوالات خبرنگاران بود، شاید انگیزه اصلی مشاوران رئیس‌جمهور از برگزاری کنفرانس خبری هم همین فاصله طولانی از جلسه قبل تا دیروز بود و گرنه در این ۱۸ ماه سوالات متعددی میان اهالی رسانه و افکار عمومی وجود داشت که رئیس‌جمهور می‌توانست به آنها پاسخ دهد. جدا از تک‌تک سوالات و پاسخ‌های حسن روحانی که بررسی و تحلیل آنها باید در جای خود انجام شود، یک نگاه ماکروسکوپی به جلسه پرسش و پاسخ شاید در حال حاضر راهگشاتر است. هرچند انتخاب سوال کنندگان در جلسات اینچنینی معمولاً به گونه‌ای مهندسی می‌شود که جمع‌بندی جلسه به نفع دولت باشد، اما با این ملاحظه هم می‌توان میانگینی از دغدغه‌های پرسشگران را با اغماض توصیف‌کننده اوضاع فعلی دولت برشمرد. دولت روحانی امروز در آغاز سال هفتم است، اما سوالات خبرنگاران از طیف‌های مختلف به گونه‌ای است که گویا در عدم تحقق شعارهای اولیه دولت در سال ۹۲ هیچ اختلافی وجود ندارد، نخ تسبیح وعده‌های حسن روحانی در سال ۹۲ ایده‌بستن با کد خدای برای حل مشکلات کشور بود. عبارت ساده‌سازی شده‌ای که یک مفهوم مرکزی را تبلیغ می‌کرد؛ حل مشکلات اقتصادی از مسیر تنش‌زدایی. دیروز در کنفرانس خبری روحانی بیشتر سوالات حول و حوش ناموفق بودن همین ایده مطرح می‌شد. نزدیک‌ترین لایه‌های رسانه‌ای به دولت هم از فراز و فرودها و تردیدها در ایده دیپلماسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و البته وضعیت اقتصادی سوال می‌کردند. و این شاید بهترین تحلیل را به دولت بدهد، بخشی از سوالات جلسه اما از تردید درخصوص توانایی‌های عمومی دولت برای حل مسائل توده مردم هم عبور می‌کرد و به دغدغه‌های بدنه اجتماعی حامی دولت و هسته سخت نزدیک به اصلاح‌طلبان می‌پرداخت. مثلاً سوالی که ارگان رسمی دولت درخصوص عوض شدن شعارها و انگیزه‌های رئیس‌جمهور طرح کرد، دقیقاً مانند سوالی بود که همین روزنامه در سال آخر ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد از رئیس‌جمهور وقت پرسیده بود و این یعنی تردیدها درخصوص توانایی‌های

روزنامه فرهنگیان
www.fdn.ir
FARHIKHTEGAN
روزنامه فرهیختگان
@farhikhtegandaily

صدای نخبگان، نگاه جوانان

فرهیختگان

پیام تسلیت

دکتر ولایتی، رئیس هیات‌موسس و هیات‌امنائی دانشگاه آزاد اسلامی درگذشت مرحوم حامد نظرنیا از همکاران و مدیران دانشگاه آزاد اسلامی که در مسیر زیارت امام حسین(ع) در حادثه رانندگی جان خود را از دست داد، تسلیت گفت. متن پیام به این شرح است:
بسم الله الرحمن الرحیم؛ انا لله وانا الیه راجعون
خبر درگذشت همکار گرامی مرحوم حامد نظرنیا مدیرکل بازرسی منطقه ۵ دانشگاه آزاد اسلامی و همسر ایشان که در مسیر زیارت امام حسین(ع) و در حادثه رانندگی جان خود را از دست دادند، موجب تأسف و تأثر فراوان گردید.
اینجانب مصیبت وارده را به همکاران ایشان در دانشگاه آزاد اسلامی، خانواده و بازماندگان تسلیت عرض نموده، برای جان‌باختگان از درگاه خداوند متعال غفران و رحمت الهی مسالت می‌نمایم.

فساد مالی بود، در زندان به سر می‌برد و در آستانه انتخابات برای تبلیغات انتخاباتی از زندان آزاد شد. پرونده نبیل القروی و تلویزیونی که او مدیریت می‌کند، در نظر افکار عمومی تیره و تار است. او یک چهره غربگرا و مروج فرهنگ سکولاریسم بود و بر همین اساس در تلویزیونش اقدام به پخش فیلمی کرد که منجر به اعتراض گسترده مردمی در تونس شد و مردم بخشی از ساختمان تلویزیونی او را به آتش کشیدند. با این شرایط، رای نیاوردن القروی قابل‌پیش‌بینی بود. او اقبالی در بین قشر متدین و اسلامگرایان نداشت. در مقابل اما قیس سعید چهره‌ای شناخته‌شده با گرایش‌های سالم در بعد سیاسی و دینی بود. او مستقل و بدون وابستگی به هیچ حزبی کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری شد. در دور اول حزب النهضة کاندیدا داشت، ولی پس از شکست کاندیدای حزب، جریان اسلامگرا از قیس سعید حمایت کرد. پیش‌بینی می‌شد که سعید با فاصله زیاد نسبت به رقیب، پیروز انتخابات شود. به نظر می‌رسد با مواضع روشنی که وی در ارتباط با مسائل اساسی جهان اسلام به‌ویژه موضوع فلسطین ابراز کرده، به یک چهره محبوب تبدیل خواهد شد. رئیس‌جمهور جدید تونس، البته با مشکلاتی هم دست گریبان است. مهم‌ترین چالش زیرساخت‌های بسیار ضعیف و مشکلاتی است که در اقتصاد تونس وجود دارد. بیش از ۸۰ درصد اقتصاد تونس وابسته به اروپاست و فاقد تنوع لازم است. در همین وابستگی اقتصاد به اروپا، بیشترین سهم متعلق به فرانسه است، لذا استقلال‌دهی در مدیریت و سیاستگذاری اقتصادی نخواهد داشت. مشکلات اجتماعی، اقتصادی و معیشتی چالش‌های جدی پیش‌روی رئیس‌جمهور تونس هستند. این چالش‌ها جامعه تونس را درگیر خودش کرده و در سیستم تونس تا حد زیادی ریشه دوانده است، لذا نمی‌شود توقع داشت که قیس سعید بتواند با عصابی جادویی مشکلات را حل کند و احتمال دارد او هم قادر به تغییر آن نباشد. چالش دوم قیس سعید، افکار روشن در دفاع از مسائل اساسی جهان اسلام به‌ویژه در مسأله فلسطین و مخالفت با عادی شدن روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی است. این موضع قطعاً خوشایند قدرت‌های غربی نخواهد بود و چه بسا باعث شود در آینده چالش‌هایی برای تونس به وجود آید. حال باید منتظر بود و دید که در آینده با چه ترکیبی از دولت به میدان خواهد آمد. با توجه به اینکه جریان النهضة اکثریت مجلس را به دست گرفته با چه آرایشی کابینه دولت آینده ترسیم خواهد شد. اگرچه دولت در اختیار نخست‌وزیر است ولی نقش رئیس‌جمهور می‌تواند در ترکیب کابینه بسیار مهم باشد.

پس از سرنگونی زین‌العابدین بن علی، دیکتاتور تونس در سال ۲۰۱۱، در تونس چند انتخابات آزاد برگزار شده است. در حدود ۹ سال گذشته در جریان انتخابات مجلس و ریاست‌جمهوری، جریان‌های سیاسی متفاوتی چون اسلامگرایان یا جریان مخالف آن در تونس بر سر کار آمده‌اند. به عبارت دیگر جریان‌های مطرح موجود در فضای تونس، حداقل در یک دوره زمانی توانستند قدرت یا بخشی از آن یعنی اکثریت مجلس، دولت به معنای نخست‌وزیر یا سهم قابل‌توجهی از وزرا را در اختیار گیرند. با این وجود پس از انقلاب تونس، هیچ کدام از این دولت‌ها و جریان‌های سیاسی موفق به تأمین خواسته‌های اساسی مردم به‌ویژه خواسته‌های مربوط به بهبود وضعیت اقتصادی و برچیده شدن فساد اداری - به اندازه‌ای که مطلوب مردم و جامعه تونس بود- نشدند. این وضعیت منجر به بروز سرخوردگی جامعه تونس از جریان‌های سیاسی مطرح اسلامگرا [حزب النهضة] و جریان مقابل آن [حزب ندای تونس] شد. هیچ کدام از این جریان‌ها در این سال‌ها نتوانستند رضایت مردم تونس را کسب کنند، به عنوان نمونه حزب النهضة که در دوره اول انتخابات پارلمانی بیش از ۱۱۷ رای آورده و اکثریت مجلس را به خود اختصاص داده بود، در انتخابات بعدی حدود هشتاد و چند کرسی را در اختیار گرفت. اکنون نیز در این دوره کمتر از ۶۰ کرسی را در اختیار دارد. البته النهضة با این وجود همچنان اکثریت را در دست دارد ولی با اکثریت ضعیف و شکننده‌تر از دوره‌های قبل. در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری هم در دور اول کاندیداهای رسمی مطرح شده از هر دو جریان سیاسی و حتی احزاب دیگر، هیچ کدام موفق به کسب اکثریت آن‌ها نشدند و «قیس سعید» و «نبیل القروی» به دور دوم انتخابات راه یافتند. در دور دوم انتخابات هم که روز گذشته نتایج آن اعلام شد، قیس سعید در رقابت با نبیل القروی با درصد بسیار قابل‌توجهی پیروز انتخابات شد. پیروزی قیس سعید را باید در «سرخوردگی مردم از احزاب رسمی تونس در هشت سال اخیر» و «شخصیت وجیه و مقبول قیس سعید به عنوان یک چهره آکادمیک»، جست‌وجو کرد. وی یک فرد متخصص، سالم، پاک‌دست و شناخته‌شده در جامعه تونس است. او دارای افکار روشن و مورد قبول جامعه تونس به‌ویژه قشر جوان این کشور است. اما رقیب او علاوه بر اینکه متهم به

پیمان جبلی

معاون بیرون‌مرزی صدایوسیما

دولت برای جذب و پای کار نگه‌داشتن بدنه حامی به نزدیک‌ترین لایه‌های دولت هم رسیده است و موقعیت اجتماعی دولت از نگاه نزدیک و از درون مانند اوضاع دولت احمدی‌نژاد در سال آخر است. جالب اینجاست که حسن روحانی در پاسخ به این سوال به غیرقابل‌پیش‌بینی بودن شرایط درخصوص برجام و سیاست خارجه در دوران پسا اوپاما اشاره کرد و خروج آمریکا از برجام را اقدامی غیرقابل‌پیش‌بینی خواند، تحلیلی که کاملاً با اظهارات مقامات دولتی در زمان انعقاد برجام مغایرت دارد؛ دقیقاً خاطرم هست که در جلسه‌ای جناب ظریف در پاسخ به سوال یکی از اساتید دانشگاه منتقد برجام که درخصوص ضمانت اجرایی برجام درصورت عدم پذیرش آن در دولت‌های بعد از اوپاما سوال کرد، گفت چنین اتفاقی یعنی خروج آمریکا از برجام رخ نخواهد داد و درصورت خروج آمریکا هم کدام کشور دنیا از تحریم‌های آمریکا تبعیت می‌کند؟! به نظر می‌رسد پیش‌بینی‌های طیف‌های وسیعی از منتقدان دولت یک‌به‌یک درحال رخ دادن است و جناب روحانی و دوستان دولت هم قصد دارند در دو سال باقی‌مانده آنچه در پاسخ به منتقدان گفته‌اند را حاشا کرده و البته هم‌زمان به منتقدان هم حمله کنند. نقد دولت در چنین اوضاعی برای منتقدان واقعی و جدی و از منظر منافع ملی بلاموضوع است، یعنی دولت از شرایط انتقادی عبور کرده، این به آن معنا نیست که کسی نقدی به دولت ندارد، بلکه به آن معناست که آن را لایق می‌دانند و رویه دولت هم در چنین وضعیتی این بوده است که به جای استقبال از نقد و حرکت به سمت حل مسأله، چشم‌نگران از افت‌بدنه اجتماعی حاشیه‌سازی کند، مثلاً آقای روحانی در همین جلسه و با این وضعیت دولت باز هم کنایه‌ای به موضوع حدود اختیارات دولت زد! مشاوران و مباحثان دولت احتمالاً به مخاطب حق نمی‌دهند این سوال حتی از ذهن‌شان خطور کند که با چنین عملکردی از دولت حتی اگر در قانون اساسی ممکن باشد چرا باید اختیارات بیشتری به دولت داد؟ طلب اختیارات بیشتر برای دولت در چنین وضعیتی شبیه این داستان است؛ به راننده‌ای که خودروبی با حداکثر سرعت ۱۲۰ کیلومتر را در اتوبانی ۶ بانده چپ کرده و به سرنشینان آسیب جدی زده است، خودروبی با سرعت ۲۰۰ کیلومتر هدیه بدهند مگر اینکه راننده بخواهد گاردیل‌های اتوبان را هم جمع کند!

عصر دوشنبه، حسن روحانی پس از یک سال ونیم پاسخگوی سوالات خبرنگاران بود، شاید انگیزه اصلی مشاوران رئیس‌جمهور از برگزاری کنفرانس خبری هم همین فاصله طولانی از جلسه قبل تا دیروز بود و گرنه در این ۱۸ ماه سوالات متعددی میان اهالی رسانه و افکار عمومی وجود داشت که رئیس‌جمهور می‌توانست به آنها پاسخ دهد. جدا از تک‌تک سوالات و پاسخ‌های حسن روحانی که بررسی و تحلیل آنها باید در جای خود انجام شود، یک نگاه ماکروسکوپی به جلسه پرسش و پاسخ شاید در حال حاضر راهگشاتر است. هرچند انتخاب سوال کنندگان در جلسات اینچنینی معمولاً به گونه‌ای مهندسی می‌شود که جمع‌بندی جلسه به نفع دولت باشد، اما با این ملاحظه هم می‌توان میانگینی از دغدغه‌های پرسشگران را با اغماض توصیف‌کننده اوضاع فعلی دولت برشمرد. دولت روحانی امروز در آغاز سال هفتم است، اما سوالات خبرنگاران از طیف‌های مختلف به گونه‌ای است که گویا در عدم تحقق شعارهای اولیه دولت در سال ۹۲ هیچ اختلافی وجود ندارد، نخ تسبیح وعده‌های حسن روحانی در سال ۹۲ ایده‌بستن با کد خدای برای حل مشکلات کشور بود. عبارت ساده‌سازی شده‌ای که یک مفهوم مرکزی را تبلیغ می‌کرد؛ حل مشکلات اقتصادی از مسیر تنش‌زدایی. دیروز در کنفرانس خبری روحانی بیشتر سوالات حول و حوش ناموفق بودن همین ایده مطرح می‌شد. نزدیک‌ترین لایه‌های رسانه‌ای به دولت هم از فراز و فرودها و تردیدها در ایده دیپلماسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و البته وضعیت اقتصادی سوال می‌کردند. و این شاید بهترین تحلیل را به دولت بدهد، بخشی از سوالات جلسه اما از تردید درخصوص توانایی‌های عمومی دولت برای حل مسائل توده مردم هم عبور می‌کرد و به دغدغه‌های بدنه اجتماعی حامی دولت و هسته سخت نزدیک به اصلاح‌طلبان می‌پرداخت. مثلاً سوالی که ارگان رسمی دولت درخصوص عوض شدن شعارها و انگیزه‌های رئیس‌جمهور طرح کرد، دقیقاً مانند سوالی بود که همین روزنامه در سال آخر ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد از رئیس‌جمهور وقت پرسیده بود و این یعنی تردیدها درخصوص توانایی‌های

محمّد زعیّم زاده

جانشین سردبیر